

بررسی تأثیر پایداری اطلاعات اعتماد اجتماعی بر عملکرد بانکها

علیرضا کیان ۱ و عمار اصغری *

۱ گروه حسابداری، واحد شهر ری، دانشگاه پیام نور واحد، شهر ری، ایران.

۲ کارشناسی ارشد حسابداری، واحد شهر ری، دانشگاه پیام نور واحد، شهر ری، ایران (نویسنده اصلی و مسئول مکاتبات)

ammr.araz@gmail.com

چکیده

مطالعه حاضر به بررسی تأثیر پایداری اطلاعات اعتماد اجتماعی بر عملکرد بانکها می‌پردازد. بدین منظور؛ اطلاعات ۱۰ بانک پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران برای یک دوره هشت ساله از ابتدای سال ۱۳۹۰ تا پایان سال ۱۳۹۷، استخراج، متغیرهای پژوهش محاسبه و آزمون‌های آماری لازم صورت گرفت. روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی- علی بوده و طرح آن از نوع تجربی و با استفاده از رویکرد پس‌رویدادی است که به منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش، از رگرسیون خطی چند گانه که مبتنی بر داده‌های ترکیبی بوده، استفاده شده که با استفاده از روش‌های آماری و اقتصادسنجی به بررسی و آزمون فرضیه‌ها پرداخته شده است. یافته‌های پژوهش؛ حاکی از آن است که افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی بر نرخ بازده دارایی‌ها و نرخ بازده حقوق صاحبان سهام؛ تأثیر مثبت و معناداری دارد.

واژه‌های کلیدی: اعتماد اجتماعی، عملکرد مالی، بانک

۱- مقدمه

جهان مالی و دنیای بانکداری با سرعتی وصف ناپذیر در حال تحول و تکامل است بانک های منطقه ای ملی و بین المللی در رقابت شدید با یکدیگر و در جهت بسیج منابع بانکی و ارائه خدمات گوناگون به مشتریان اعم از سپرده گذاران و دریافت کنندگان وام و تسهیلات گوی سبقت را از یکدیگر می ربایند. در حالی که مدیران علاقه مند به مشخص کردن نتایج تصمیمات مدیران قبلی می باشند، توجه قانونگذاران بانکی معطوف به سلامتی و امنیت سیستم بانکی بوده و با سعی در حفظ اعتماد عموم بر وضعیت بانک ها، در جهت مشخص نمودن بانک هایی که مشکلات سختی را تجربه می نمایند ناظر می باشند بدون نظارت مستمر بر وضعیت بانک ها مشکلات موجود می تواند از نظر دور مانده و در آینده منجر به ورشکستگی مالی گردد. از سوی دیگر سپرده گذاران نیز از آنجایی که مجاز به داشتن بازده ثابت نبوده و حفظ ارزش اسمی سپرده هایشان تضمین شده نیست علاقه مند به مشخص گردیدن وضعیت بانک های خود هستند. تجزیه و تحلیل درآمدها، ارزیابی کار یک سازمان مالی را ممکن ساخته و نشانگر توانایی رقابت آن سازمان بوده و همچنین تاثیر سیاست های کلان مالی بر مؤسسات مالی را نشان می دهد. تجزیه و تحلیل و ارزیابی عملکرد بانک ها و مؤسسات مالی تابع چارچوبی خاص و کاملاً متفاوت از شرکتها و سایر مؤسسات انتفاعی است (احمدی، ۱۳۸۸). هدف اصلی پژوهش حاضر، بررسی تأثیر پایداری اطلاعات اعتماد اجتماعی بر عملکرد بانکها می باشد.

بیان مساله

اعتماد یکی از جنبه های مهم روابط انسانی است و زمینه ساز مشارکت و همکاری میان اعضای جامعه می باشد. اعتماد مشارکت را در زمینه های مختلف اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی سرعت بخشیده و تمایل افراد را برای همکاری با گروه های مختلف جامعه افزایش می دهد. چرایی شیوه های رفتاری مبتنی بر نادیده گرفتن اصول و قواعد اخلاقی، روابط سست و ناپایدار، بی توجهی به تعهدات و قوانین، خودداری از تمکین یا چانه زنی در برخورد با نظام های تخصصی مسئله ای است که می توان تبیین آن را در عوامل مختلفی جستجو کرد. از سویی می توان با ارجاع به کنشگران، به پایبندی های مذهبی و یا فردگرایی اشاره کرد و از سوی دیگر و در سطح ساختارهای جامعه می توان عدم انسجام ساختاری میان نظام های جامعه، نابسامانی سازمانی، ناکارآمدی مدیریتی و یا ماهیت جدید و بدیع برخی از این نظام ها و لذا دوران گذار را عامل اساسی تلقی کرد. این واقعیت را باید پذیرفت که جامعه جدید الزامات و شرایط جدیدی را می طلبد. اگر در گذشته آشنایی و روابط چهره به چهره اعضای یک محله یا منطقه باعث شکل گیری روابط و تعاملات اجتماعی میان مردم می گشت، امروزه برای شکل دادن روابط با توجه به گستردگی و فراوانی دامنه فعالیتها، نیاز به شرایط و ویژگی های دیگری است که یکی از مهمترین ویژگی ها و خصوصیات برای ایجاد این روابط داشتن اعتماد است (احمدی، ۱۳۸۸). باید دانست که افشای هزینه های زیست محیطی در راستای حفظ ثروت سهامداران موجبات افزایش ارزش بنگاه انتفاعی را فراهم می سازد. و اگرچه منافع اینگونه هزینه ها قابل تقویم به ریال نیست، ولی در عین حال ایجاد تمایز در بنگاه انتفاعی به عنوان یک صنعت سبز را موجب می گردد و علی رغم وجود مزیتها در حفظ بازار رقابتی در میان صنایع مشابه غیرسبز، از طریق ایجاد محبوبیت اجتماعی، آثار مفید و موثری بر قیمت سهام اینگونه بنگاهها در بازار بورس اوراق بهادار خواهد داشت، لذا گزارشگری زیست محیطی با نگاه دقیق تری باید مورد توجه مدیران واحدهای اقتصادی باشد، به ویژه واحدهایی که در زمینه زیست محیطی متحمل مخارج زیادی می گردند. در عصر حاضر باتوجه به وجود برخی از محدودیت های زیست محیطی به ویژه در تجارت جهانی و تنگ شدن عرصه رقابت، به ناچار بعضی شرکت های انتفاعی از یک سو برای رفع این محدودیتها و دستیابی به درآمد بیشتر و یا کسب محبوبیت تجاری، مجبور به تحمل هزینه های زیست محیطی بوده و از سوی دیگر برای ارزیابی مثبت عملکرد خاص حفاظت از محیط زیست، ناچار به کاهش هزینه های مزبور هستند. برای مدیریت بر

هزینه‌های زیست محیطی اولین نیاز لزوم شناسایی آنها است و همین طور هزینه‌یابی محیطی فعالیت است که می‌تواند موجب افزایش ارزش شرکت گردد. استاندارد بین المللی ایزو سری ۱۴۰۰۰ یک سیستم کنترل مدیریتی است که عملکرد زیست محیطی شرکت را به گونه‌ای تعریف می‌کند که نیازمندی‌های این استاندارد را پوشش دهد و در مجموع برای این هدف است که شرکت بتواند فرایندها، ارتباطات و فعالیت‌های خود را بدون ضرر به محیط زیست به انجام برساند. برخی شرکت‌های تجاری ایرانی از جمله شرکت‌های فعال در بورس اوراق بهادار تهران، به ایجاد سیستم مدیریت زیست محیطی اقدام کرده و اگرچه در این راستا هزینه‌های واقعی به شرکت تحمیل می‌شود، لیکن در مقابل هزینه‌ها، منافع و ارزش افزوده‌ای را به دنبال خواهد داشت. موضوع حسابداری فعالیت‌های زیست محیطی در قالب یک فعالیت مستقل قابل ارزیابی است و از یک طرف بنابه دلیل پیروی از یک الگوی بهبود مستمر در فرآیند اجرای ممیزی زیست محیطی، بازخورد لازم سیستم اطلاعاتی حسابداری، تکمیل کننده ممیزی مزبور بوده، امکان ارزیابی عملکرد مدیران را در راستای بهبود مستمر عملی می‌سازد. از طرف دیگر، گزارشگری مالی برون سازمانی، در خصوص عملکرد زیست محیطی، می‌تواند هزینه و منفعت برنامه‌های زیست محیطی و اهداف مدیریت را برای استفاده کنندگان خارجی فراهم سازد و اگرچه برخی از منافع ناشی از تحمل هزینه‌های زیست محیطی صرفاً کیفی است و قابل اندازه‌گیری عینی نیست، لیکن با افشای مناسب در گزارشگری مالی می‌توان دیدگاه مثبتی در میان سهامداران و بازار سرمایه ایجاد کرد (هاردستی، ۲۰۱۳). باتوجه به مشکل عدم وجود اطلاعات حسابداری با صحت و دقت بیشتر در شرکت‌هایی که در کنار فعالیت اصلی خود، فعالیت‌های زیست محیطی را هم مدیریت می‌کنند، ضرورت وجود یک سیستم هزینه‌یابی مناسب احساس می‌شود (ام دی نور و همکاران، ۲۰۱۵). از طرفی، عملکرد سازمانی تقریباً شامل تمامی اهداف رقابت پذیری و تعالی تولید است و به هزینه، انعطاف پذیری، سرعت، قابلیت اعتماد یا کیفیت مربوط می‌شود. به علاوه، عملکرد سازمانی را می‌توان به مثابه چتری تعریف کرد که همه مفاهیم مرتبط به موفقیت و فعالیت‌های کل سازمان را در بر می‌گیرد. سازمان‌های با عملکرد برتر دارای ویژگی‌هایی خاص از لحاظ چشم انداز و مأموریت‌های سازمان، اهداف، تفکر راهبردی، رهبری، طراحی سازمان، فناوری و فرآیندهای سازمانی می‌باشند. یکی از مهم‌ترین و زیربنایی‌ترین ویژگی یک سازمان با عملکرد برتر مأموریت و چشم انداز آن است و سازمان‌های با عملکرد برتر، هدف‌های روشن و قابل اندازه‌گیری را تدوین می‌کنند (نیزام و همکاران، ۲۰۱۹).

پیشینه پژوهش

مطالعات خارجی

جونز^۱ (۲۰۱۹) کاربرد نمودارها در گزارش های زیست محیطی و اجتماعی را بررسی کرد. یافته‌ها نشان داد، نمودارها به طور گسترده استفاده می‌شوند. همچنین شرکت‌ها در صنایع با تأثیر بیشتر بر محیط زیست تمایل دارند اخبار خوب را بیشتر از اخبار بد در نمودارها نشان دهند و نمودارها را بیشتر از شرکت‌ها در صنایع با تأثیر کمتر بر محیط زیست تحریف کردند. نیزام و همکاران (۲۰۱۹) به بررسی تأثیر پایداری اجتماعی و محیطی بر عملکرد مالی پرداختند. یافته‌ها حاکی از این امر بود که افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی بر نرخ بازده دارایی‌ها و افشای اطلاعات زیست محیطی بر نرخ بازده دارایی‌ها؛ تأثیر معناداری دارد.

ابیموبوی^۲ (۲۰۱۸) در پژوهشی یافت که شرکت‌های نیجریه‌ای ترجیح می‌دهند اطلاعات حسابداری زیست محیطی و اجتماعی را در گزارش هیئت مدیره، گزارش مدیر عامل و یادداشت‌های همراه به شکل اطلاعات کیفی کوتاه افشا کنند. همچنین نتایج

¹ Hardesty

² Nizam et al

³ Jones

⁴ Bimobwei

نشان داد، حدود ۸۳ درصد شرکت‌های نمونه، اطلاعات حسابداری اجتماعی را در گزارش‌های سالانه افشا کردند و منابع انسانی، فعالیت‌های اجتماعی و زیست‌محیطی بیشترین افشا را به خود اختصاص دادند.

لینچ^۵ (۲۰۱۸) کارکردهای افشای اطلاعات زیست محیطی در گزارش‌های سالانه ارائه شده توسط نمونه‌ای از بخش‌های دولتی استرالیا را آزمود. نتایج تحلیل نشان داد، در طول دوره پژوهش، افشای اطلاعات زیست‌محیطی با استفاده از شاخص افشا توسعه یافته، از ۳۳۶ گزارش در سال ۲۰۰۷ افزایش یافت.

ال جی دو و همکاران^۶ (۲۰۱۷) به بررسی تأثیر افشای اطلاعاتی حسابداری زیست محیطی بر عملکرد مالی پرداختند. یافته‌های آنان حاکی از این امر بود که افشای اطلاعاتی حسابداری زیست‌محیطی بر عملکرد مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد. ماهادئو و همکاران^۷ (۲۰۱۷) کاربرد گزارش زیست‌محیطی و اجتماعی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس ایسلند را آزمودند. بر اساس تحلیل محتوی، نتایج افزایش مهم اما گزینشی در سطح و کیفیت افشای اطلاعات زیست‌محیطی و اجتماعی در طول دوره تحت بررسی را نشان داد.

ام‌دی نور و همکاران^۸ (۲۰۱۶) به بررسی تأثیر افشای حسابداری زیست محیطی بر عملکرد مالی پرداختند و دریافتند که معیارهای مختلف عملکرد مالی، بصورت مثبت و معناداری از افشای حسابداری زیست محیطی تأثیر پذیر هستند. عبدالله و فانگ^۹ (۲۰۱۴) به بررسی تأثیر حسابداری زیست محیطی بر عملکرد مالی در شرکت‌های تولیدی در کشور مالزی پرداختند و دریافتند که صنعت شرکت‌های تولیدی در عملکرد خود، بصورت مثبت و معناداری از حسابداری زیست محیطی تأثیر می‌پذیرند.

مطالعات داخلی

سپاسی و عبدلی (۱۳۹۷) به بررسی تأثیرات حضور زنان در هیئت مدیره بر ارزش شرکت و عملکرد مالی پرداختند. بر اساس نتایج حاصله؛ شواهدی مستقیمی به دست نیامد که وجود یک نماینده زن در هیئت مدیره به طور مستقیم بر ارزش شرکت اثر بگذارد. با این حال، اثرات غیرمستقیم یافته شده است، بدین ترتیب که زنان در هیئت مدیره به طور مثبت بر عملکرد مالی (که به وسیله بازده دارایی‌ها و فروش اندازه‌گیری شده) اثر می‌گذارند که به طور کلی بیانگر این است که زنان در هیئت مدیره بر عملکرد مالی (که به نوبه خود مرتبط با ارزش شرکت است) اثر مثبت دارد.

درخشی قشلاق (۱۳۹۶) به بررسی ارتباط بین ثبات و پایداری مالکان شرکت و عملکرد مالی پرداخت. وی در پژوهش خود، ارتباط معناداری میان متغیرهای مذکور، پیدا نمود.

حیدرپور و محمد (۱۳۹۴) به بررسی تأثیر حسابداری زیست محیطی بر شاخص‌های مالی و عملیاتی شرکت‌های تولیدی پرداختند. نتایج نشان دهنده تأثیر حسابداری محیط زیست بر شاخص‌های مالی و عملیاتی شرکت‌ها شامل میزان تولید شرکت‌های تولیدی، میزان کاهش تولید ضایعات، کمک‌های بلاعوض فنی بیرون از سازمان به شرکت‌های تولیدی، نوع کالاهای تولید شده و نسبت بدهی خدمات (بازپرداخت اصل و فرع بدهی‌های بلند مدت) به کل بدهی‌های شرکت‌های تولیدی بود.

احمدی قارنایی (۱۳۹۳) به بررسی میزان اعتماد اجتماعی در روابط شخصی و عوامل اجتماعی و اقتصادی مرتبط با آن، مورد مطالعه ساکنان ۱۸ سال به بالای شهر یاسوج پرداخت. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که به طور کلی ۹/۹ درصد از پاسخگویان میزان اعتماد اجتماعی در روابط شخصی بالا، ۶۱/۵ درصد از پاسخگویان میزان اعتماد اجتماعی در روابط شخصی متوسط و ۲۸/۶ درصد از پاسخگویان میزان اعتماد اجتماعی در روابط شخصی پایین دارند. همچنین نتایج پژوهش نشان داد که بین متغیرهای میزان معاشرت و تعامل اجتماعی، گرایش‌های دیگرخواهانه و سن از یک سو، و اعتماد اجتماعی در روابط شخصی، از سوی دیگر، رابطه‌ی معناداری، و همچنین بین میزان اعتماد اجتماعی در روابط شخصی با توجه به جنسیت پاسخگویان و سطح تحصیلات پاسخگویان، تفاوت معناداری وجود دارد. برعکس، نتایج پژوهش نشان داد که بین متغیرهای

⁵ Lynch

⁶ Eljido et al

⁷ Mahadeo et al

⁸ MD- Noor et al

⁹ Abdollah & Fung

میزان تنقید به باورهای دینی، قانون‌گریزی، دسترسی به خدمات و امکانات رفاهی و درآمد ماهیانه‌ی خانوار از یک سو، و اعتماد اجتماعی در روابط شخصی از سوی دیگر، رابطه‌ی معناداری، و همچنین بین میزان اعتماد اجتماعی در روابط شخصی با توجه به متغیر وضعیت تأهل پاسخگویان، تفاوت معناداری وجود ندارد. نتیجه‌ی نهایی نشانگر آن است که میزان اعتماد اجتماعی پاسخگویان در روابط شخصی پایین‌تر از حد متوسط بوده به گونه‌ای که میانگین نمره‌ی بدست آمده از پاسخگویان در خصوص میزان اعتماد اجتماعی آنان در روابط شخصی برابر با ۲۵/۴۶ درصد است. نتایج آزمون رگرسیون چندمتغیره نشان داده که با ورود متغیر جنسیت (زنان)، ۱/۴ درصد به قدرت پیش‌بینی مدل افزوده شده و همچنین به صورت کلی متغیرهای مستقل معاشرت و تعامل اجتماعی و جنسیت (زنان)، حدود ۱۲ درصد تغییرات متغیر وابسته را تبیین می‌کنند.

حساس یگانه و برزگر (۱۳۹۳) به بررسی ارائه مؤلفه‌ها و شاخص‌های بُعد اجتماعی مسئولیت شرکت‌ها و وضعیت موجود آن در ایران پرداختند. یافته‌های پژوهش مذکور بیان‌کننده این بود که مهمترین مؤلفه‌های بعد اجتماعی از نظر انتظارات ذینفعان عبارتند از: اخلاق کسب و کار، فساد و رشوه خواری و مشارکت در توسعه جامعه و همچنین بیشترین افشای اجتماعی در وضعیت موجود گزارش‌های شرکت‌ها عبارتند از: مؤلفه‌های کار و کارکنان، مشتریان و مصرف‌کنندگان. در مجموع، سطح پایین افشای بعد اجتماعی در شرکت‌های ایرانی نشان‌دهنده شکاف بالای وضعیت موجود از انتظارات جامعه است و مستلزم وجود مقررات، الزامات و استانداردهای مناسب در حوزه گزارشگری و افشای شرکت‌ها برای پاسخگویی به انتظارات ذینفعان و جامعه است.

طالب‌نیا و همکاران (۱۳۹۱) به ارزیابی کمیت و ماهیت افشای اطلاعات حسابداری زیست محیطی و اجتماعی در ایران پرداختند. یافته‌های پژوهش نشان داد، شرکت‌های ایرانی ترجیح می‌دهند اطلاعات زیست محیطی و اجتماعی را در گزارش هیئت مدیره به شکل اطلاعات اخباری افشا کنند. همچنین بیشترین افشا در بخش منابع انسانی و سپس در بخش محصولات و خدمات بوده است. در نهایت این نتیجه حاصل شد که شرکت‌ها تمایل دارند اخبار بی‌طرفانه سپس اخبار خوب را بیشتر از اخبار بد افشا کنند.

آرمان (۱۳۹۰) به بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و سلامت روان در شهر تهران پرداخت. نتایج این پژوهش نشانگر این است که از بین شاخص‌های مختلف سرمایه اجتماعی، شاخص اعتماد اجتماعی، احساس تعلق و مشارکت غیر رسمی در سطوح مختلف سرمایه اجتماعی (خانواده، خویشاوندی، دوستان، محله و کل) دارای تأثیر معنی‌دار بر سلامت روانی می‌باشد. شاخص روابط اجتماعی نیز در همه سطوح به جز سرمایه اجتماعی محله، دارای تأثیر معنی‌دار بر سلامت روانی می‌باشد. شاخص نوع دوستی نیز تنها در سطح سرمایه اجتماعی خویشاوندی دارای تأثیر معنی‌دار بر سلامت روان است و در سایر سطوح سرمایه اجتماعی فاقد تأثیر معنی‌دار می‌باشد. همچنین، نتایج نشان داد که در سطوح مختلف سرمایه اجتماعی از بین شاخص‌های مختلف سرمایه اجتماعی، اعتماد اجتماعی بیشترین تأثیر را بر سلامت روان دارد. بر اساس یافته‌ها از بین سطوح مختلف سرمایه اجتماعی، سرمایه اجتماعی خویشاوندی بیشترین نقش در تبیین سلامت روانی ایفا می‌کند. در مجموع مطالعه حاضر نشان می‌دهد که بعد شناختی سرمایه اجتماعی (اعتماد، احساس تعلق، ارزشها) تعیین‌کننده مهم‌تری در حوزه بهداشت روانی است.

فرضیه‌های پژوهش

- فرضیه اول: افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی بر نرخ بازده دارایی‌ها؛ تأثیر معناداری دارد.
- فرضیه دوم: افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی بر نرخ بازده حقوق صاحبان سهام؛ تأثیر معناداری دارد.

مدل تحلیلی پژوهش

بر اساس پژوهش نیزام و همکاران (۲۰۱۹) مدل رگرسیونی جهت آزمون فرضیه‌های تدوین شده بشرح زیر می‌باشند.

$$\beta_0 + \beta_1 \text{SOC}_{it} + \beta_2 \sum \text{CONTROLS}_{it} + \varepsilon_{it} \text{ROA}_{it} =$$

مدل رگرسیونی فرضیه اول

$$\beta_0 + \beta_1 \text{SOC}_{it} + \beta_2 \sum \text{CONTROLS}_{it} + \varepsilon_{it} \text{ROE}_{it} =$$

مدل رگرسیونی فرضیه دوم

متغیرهای پژوهش

متغیرهای مستقل

*افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی

متغیر مستقل اول در این پژوهش، اعتماد اجتماعی است. متغیرهای مربوطه، بصورت مجازی تعریف می‌گردند. بدین صورت که در صورت احراز، امتیاز یک و در غیر این صورت، امتیاز صفر، مبنای محاسبات خواهد بود.

چک لیست سنجش اعتماد اجتماعی شرکت‌ها

ردیف	آیتم
۱	اشاره به روابط اجتماعی بانک
۲	اشاره به چگونگی اداره امور بانک
۳	اشاره به روابط کارمندان
۴	اشاره به دسترسی بیشتر به منابع مالی
۵	اشاره به استفاده از نیروی کار سالم تر و ایمن تر
۶	اشاره به مدیریت ریسک و نظارت مؤثرتر بر امور سازمان
۷	اشاره به ارتقای اعتماد و اطمینان طرفهای ذینفع

در صورت احراز تمامی اطلاعات؛ هر شرکت از نظر "اعتماد اجتماعی"، امتیازی بین $\frac{1}{7}$ تا $\frac{7}{7}$ در هر سال خواهد داشت (نیزام و همکاران، ۲۰۱۹).

متغیر وابسته

*نرخ بازده دارایی‌ها

نرخ بازده دارایی‌ها از رابطه زیر قابل محاسبه است (نیزام و همکاران، ۲۰۱۹).

$$ROA = \frac{\text{سود (زیان) خالص}}{\text{کل دارایی‌ها}}$$

*نرخ بازده حقوق صاحبان سهام

نرخ بازده حقوق صاحبان سهام از رابطه زیر قابل محاسبه است (نیزام و همکاران، ۲۰۱۹).

$$ROE = \frac{\text{سود (زیان) خالص}}{\text{حقوق صاحبان سهام}}$$

متغیرهای کنترلی

*رشد سپرده‌های بانکی

متغیر مذکور بر اساس رابطه زیر بدست می‌آید (نیزام و همکاران، ۲۰۱۹).

$$DEPOSIT = \frac{\text{سپرده‌های بانکی سال جاری} - \text{سپرده‌های بانکی سال قبل}}{\text{سپرده‌های بانکی سال قبل}}$$

*رشد وام بانکی

متغیر مذکور بر اساس رابطه زیر بدست می‌آید (نیزام و همکاران، ۲۰۱۹).

$$LOAN = \frac{\text{وام بانکی سال جاری} - \text{وام بانکی سال قبل}}{\text{وام بانکی سال قبل}}$$

*دارایی‌های نامشهود

متغیر مذکور بر اساس رابطه زیر بدست می‌آید (نیزام و همکاران، ۲۰۱۹).

$$\text{INTANG} = \frac{\text{دارایی‌های نامشهود}}{\text{کل دارایی‌ها}}$$

*اندازه بانک

اندازه بانک عبارت است از لگاریتم طبیعی مانده دارایی‌های بانک در پایان سال (نیزام و همکاران، ۲۰۱۹).

*نسبت نقدینگی

نسبت نقدینگی بر اساس نسبت جاری و بر اساس رابطه زیر بدست می‌آید.

$$\text{LIQ} = \frac{\text{دارایی‌های جاری}}{\text{بدهی‌های جاری}}$$

*کارایی بانک

در این پژوهش برای اندازه‌گیری کارایی بانک از مدل پیشنهادی زیر استفاده خواهد شد:

$$\text{Investment}_{it} = \beta_0 + \beta_1 \text{SalesGrowth}_{it-1} + \varepsilon_{it}$$

که در رابطه فوق:

Investment: معیار سرمایه‌گذاری در کالاهای سرمایه‌ای و غیر سرمایه‌ای است که از تقسیم وجه نقد پرداختی شرکت، برای تحصیل یا ساخت دارایی‌های ثابت، دارایی‌های نامشهود یا سایر دارایی‌های غیر جاری بر کل دارایی‌های آغاز دوره حاصل می‌شود، **SalesGrowth**: رشد درآمد است که از تقسیم تغییرات فروش به فروش اول دوره، حاصل می‌شود.

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر از نوع توصیفی-علی است که طرح آن از نوع تجربی و با استفاده از رویکرد پس‌رویدادی است. به منظور آزمون فرضیه‌های پژوهش، از رگرسیون خطی چند متغیره که مبتنی بر داده‌های پانل و ترکیبی از سری‌های مقطعی و زمانی بوده، استفاده شده است که با استفاده از روش‌های آماری و اقتصادسنجی به بررسی تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته می‌پردازد.

روش و ابزار گردآوری اطلاعات

برای جمع‌آوری اطلاعات از روش کتابخانه‌ای استفاده شده و اطلاعات و داده‌های مورد نیاز جهت اثبات فرضیه‌های پژوهش، از طریق مطالعه صورت‌های مالی شرکت‌های موجود در جامعه آماری گردآوری شده و از صورت‌های مالی مندرج در بانک‌های اطلاعاتی و سایت اینترنتی سازمان بورس اوراق بهادار تهران استخراج شده است و برای تحلیل آنها از نرم افزارهای اس.پی.اس.اس نسخه ۲۲ و ایویوز نسخه ۸ استفاده شده است.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

❖ استفاده از آزمون فروض کلاسیک و رگرسیون خطی چند متغیره جهت بررسی تأثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته،

❖ استفاده از روش‌های آمار توصیفی نظیر میانگین، واریانس و چارک جهت توصیف وضعیتی عمومی توزیع داده‌های پژوهش،

❖ استفاده از آزمون‌های آماره دوربین - واتسون، اف لیمر، هاسمن، اف فیشر، ضریب تعیین.

❖ انجام آمار توصیفی (جهت بررسی وضعیتی عمومی و نمایش عمومی وضعیتی متغیرها بر اساس شاخص‌های پراکندگی).

❖ آزمون جارک برا (بررسی نرمال بودن جملات خطای مدل آزمون فرضیه‌ها).

- ❖ آزمون نبود همخطی (بررسی نبود همخطی میان متغیرهای مستقل و کنترلی بر اساس شاخص‌های تلورانس و عامل تورم واریانس).
- ❖ آزمون نبود واریانس ناهمسانی (برای بررسی همسانی واریانس‌ها با استفاده از آزمون وایت).
- ❖ آزمون چاو (برای بررسی انتخاب داده‌های تابلویی در برابر داده‌های تلفیقی).
- ❖ آزمون هاسمن (برای بررسی انتخاب روش اثرات ثابت در برابر اثرات تصادفی).
- ❖ انجام رگرسیون چند متغیره.

جامعه آماری، روش نمونه‌گیری و حجم نمونه

جامعه آماری در این پژوهش، بانکهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از ابتدای سال ۱۳۹۰ تا پایان سال ۱۳۹۷ به مدت هشت سال می‌باشد. با توجه به آنکه در پژوهش حاضر، کل جامعه آماری مورد بررسی قرار می‌گیرد، مفهوم نمونه‌گیری مصداق نخواهد داشت.

یافته‌های پژوهش

بررسی آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش در نگاره زیر نشان داده شده است.

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش در دوره مورد بررسی

مشاهدات	انحراف معیار	کمترین	بیشترین	میانه	میانگین	نماد	متغیر
۸۰	۳,۱۵۹	-۰,۱۱۸	۲,۴۲۴	۰,۳۳۵	۰,۳۳۶	ROA	نرخ بازده دارایی‌ها
۸۰	۵,۴۱۲	-۰,۰۹۸	۳,۴۱۳	۰,۳۴۲	۰,۲۳۳	ROE	نرخ بازده حقوق صاحبان سهام
۸۰	۰,۲۰۰	۰,۱۴۳	۰,۸۵۷	۰,۵۷۱	۰,۴۲۹	SOC	افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی
۸۰	۰,۷۰۵	-۰,۰۷۴	۰,۳۶۴	۰,۳۳۳	۰,۲۸۶	DEPO	رشد سپرده‌های بانکی
۸۰	۰,۲۵۴	-۰,۱۱۳	۰,۳۴۷	۰,۲۰۱	۰,۱۹۹	LOAN	رشد وام بانکی
۸۰	۰,۲۲۵	۰,۰۸۵	۰,۳۲۸	۰,۲۰۵	۰,۲۶۲	INTANG	دارایی‌های نامشهود
۸۰	۰,۸۴۷	۱۱,۸۱۶	۲۴,۸۴۶	۱۵,۶۹۹	۱۵,۷۶۵	SIZE	اندازه بانک
۸۰	۰,۰۶۶	۰,۵۵۰	۴,۱۱۳	۲,۷۵۳	۲,۲۵۵	LIQ	نسبت نقدینگی
۸۰	۰,۹۵۴	۱,۶۰۹	۲,۳۹۸	۲,۱۹۷	۱,۹۴۶	INV	کارایی بانک

آزمون نرمال بودن جملات خطای مدل فرضیه‌های پژوهش

پیش‌فرض آنکه آزمون‌های آماری، نتایج صحیحی را تبیین نمایند، کسب اطمینان از نرمال بودن توزیع آماری جملات خطای مدل فرضیه‌های پژوهش ضروری می‌باشد. بدین منظور، از آزمون جارک - برا در محیط نرم افزاری ایویوز استفاده شده است. نتایج آزمون مذکور در نگاره زیر ارائه شده است.

نتایج آزمون نرمال بودن جملات خطای مدل فرضیه‌های پژوهش

متغیر	نماد	آماره جارک - برا	احتمال آماره جارک - برا
جملات خطای مدل فرضیه اول	Resid1	۱۰۲,۷۶۵	۰,۰۹۹
جملات خطای مدل فرضیه دوم	Resid2	۱۱۲,۴۸۶	۰,۰۹۸

با توجه به آنکه مقدار احتمال آماره جارک - برا برای جملات خطای مدل فرضیه‌های پژوهش، بیشتر از سطح خطای ۵٪ می باشد، می توان نتیجه گرفت توزیع آماری آنان، نرمال می باشد.

۴-۵ بررسی همخطی میان متغیرهای مستقل و کنترلی پژوهش

نتایج بررسی همخطی میان متغیرهای مستقل، کنترلی و مداخله گر پژوهش در نگاره زیر نشان داده شده است. بدین منظور از معیارهای تکرانس و عامل تورم واریانس استفاده شده است. چنانچه تکرانس کوچکتر از ۰/۲ بوده یا مقدار عامل تورم واریانس در بازه یک تا پنج قرار نگیرد، در آن صورت می توان نتیجه گرفت همخطی محتمل است.

نتایج بررسی همخطی میان متغیرهای مستقل و کنترلی پژوهش

آماره های همخطی		متغیرهای مستقل و کنترلی	
عامل تورم واریانس	تکرانس	نماد	نام متغیر
۲,۵۱۸	۰,۴۹۰	SOC	افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی
۲,۲۴۴	۰,۴۲۸	DEPO	رشد سپرده های بانکی
۲,۴۸۳	۰,۴۱۸	LOAN	رشد وام بانکی
۲,۴۰۹	۰,۴۲۰	INTANG	دارایی های نامشهود
۲,۵۰۴	۰,۴۳۹	SIZE	اندازه بانک
۲,۴۴۱	۰,۴۰۸	LIQ	نسبت نقدینگی
۲,۴۳۰	۰,۴۰۲	INV	کارایی بانک

با توجه به آنکه مقدار تکرانس در همه متغیرها، بیشتر از ۰/۲ بوده و مقدار عامل تورم واریانس کمتر از پنج می باشد، می توان نتیجه گرفت که میان متغیرهای مستقل و کنترلی پژوهش، همخطی وجود ندارد.

۴-۶ آزمون واریانس ناهمسانی

در پژوهش حاضر، برای تشخیص واریانس ناهمسانی از آزمون وایت استفاده شده است و نتایج در نگاره زیر بیان شده است.

نتایج بررسی واریانس ناهمسانی متغیرهای پژوهش

نام آزمون	فرضیه	آماره آزمون	درجه آزادی	احتمال آماره آزمون
وایت	اول	۴,۱۸۲	(۳,۱۵۷)	۰,۰۷۷۷
	دوم	۵,۱۱۱	(۴,۴۵۲)	۰,۰۷۴۰

نتایج به دست آمده حاکی از آن است مقدار احتمال آزمون مذکور، بیشتر از سطح خطای ۵٪ است، لذا حاکی از همسانی واریانس بوده و ملاحظه شد که مشکل ناهمسانی واریانس وجود ندارد.

آزمون اف لیمر و هاسمن

قبل از آزمون فرضیه های پژوهش، به انتخاب الگوی رگرسیونی مناسب پرداخته شده است. در مرحله نخست، با استفاده از آزمون اف لیمر، به انتخاب الگوی داده های تابلویی در برابر داده های تلفیقی پرداخته شده است که نتیجه آزمون مذکور در نگاره زیر نشان داده شده است.

انتخاب الگوی داده های تابلویی در مقابل داده های تلفیقی در فرضیه های پژوهش

نام آزمون	فرضیه	مقدار آماره آزمون	درجه آزادی	احتمال آماره آزمون
اف لیمر	اول	۱۰,۱۴۰	(۷۷,۶۹۵)	۰,۰۰۰۰
	دوم	۱۲,۱۸۱	(۷۷,۶۹۵)	۰,۰۰۰۰

¹ Tolerance 0.408

0

¹ VIF

1

¹ White

2

به لحاظ آنکه احتمال آماره آزمون اف لیمر، کمتر از سطح خطای ۵٪ می‌باشد، استفاده از داده‌های تابلویی تأیید می‌گردد. به دلیل انتخاب مدل داده‌های تابلویی در برابر داده‌های تلفیقی، به منظور انتخاب الگوی اثرات ثابت در برابر الگوی اثرات تصادفی، جهت انجام رگرسیون، از آزمون هاسمن استفاده شده است. نتیجه آزمون مذکور در نگاره زیر نشان داده شده است.

انتخاب الگوی اثرات ثابت در مقابل اثرات تصادفی در فرضیه‌های پژوهش

ام آزمون	فرضیه	مقدار آماره آزمون	درجه آزادی	احتمال آماره آزمون
هاسمن	اول	۴۱,۰۹۷	۶	۰,۰۰۲۱
	دوم	۵۰,۱۱۱	۶	۰,۰۰۰۴

همانگونه که مشخص است، مقدار احتمال آماره آزمون هاسمن کمتر از سطح خطای ۵٪ می‌باشد. لذا استفاده از الگوی ثابت در برابر الگوی اثرات تصادفی در فرضیه‌های مذکور تأیید می‌گردد.

آزمون فرضیه اول پژوهش

مدل رگرسیونی اثرات ثابت فرضیه مذکور در نگاره زیر نشان داده شده است.

مدل رگرسیونی اثرات ثابت فرضیه اول

متغیرها		آماره‌ها	نماد	ضرایب رگرسیونی	آماره تی	احتمال آماره تی
مقدار ثابت			C	-۰,۰۰۹	-۱,۲۰۰	۰,۲۳۰۳
افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی			SOC	۰,۲۹۲	۵,۱۹۵	۰,۰۰۰۰
رشد سپرده‌های بانکی			DEPO	-۰,۰۰۰۸	-۰,۳۵۸	۰,۷۱۹۸
رشد وام بانکی			LOAN	۰,۰۰۵	۰,۲۸۰	۰,۷۷۸۸
دارایی‌های نامشهود			INTANG	۵,۶۰۵	۶,۱۸۹	۰,۰۰۰۰
اندازه بانک			SIZE	-۱۰,۰۰۰۱	-۲,۵۹۲	۰,۰۰۶۲
نسبت نقدینگی			LIQ	-۰,۰۰۰۱	-۰,۰۳۹	۰,۹۶۸۸
کارایی بانک			INV	۱۲,۲۵۲	۵,۴۱۴	۰,۰۰۰۰
ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین واتسون	آماره اف	احتمال آماره اف		
۰,۸۹۴	۰,۸۸۸	۱,۹۴۷	۷۱,۷۸۹	۰,۰۰۰۰		

نتایج حاصل از نگاره فوق بیان کننده این مطلب است که افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی بر نرخ بازده دارایی‌ها؛ تأثیر مثبت و معناداری دارد. زیرا اولاً علامت ضریب رگرسیونی آن (۰,۲۹۲)، مثبت بوده و ثانیاً مقدار احتمال آماره تی آن (۰,۰۰۰۰)، کمتر از سطح خطای ۵٪ است. لذا فرضیه اول پژوهش در سطح اطمینان ۹۵٪ تأیید می‌گردد. بر اساس ضریب تعیین تعدیل شده مدل، حدود ۸۹٪ تغییرات متغیر وابسته، با در نظر گرفتن تأثیر متغیرهای کنترلی، توسط تغییرات متغیرهای مستقل توضیح داده می‌شود. برای بررسی معنادار بودن مدل، از آزمون اف استفاده شده است که نتایج مربوط به آزمون مذکور بیان می‌دارد که مدل رگرسیونی برآزش شده، معنادار می‌باشد. زیرا احتمال آماره آزمون مربوطه (۰,۰۰۰۰)، کمتر از سطح خطای ۵٪ می‌باشد. در نهایت، برای بررسی خودهمبستگی میان متغیرهای پژوهش از آزمون دوربین - واتسون استفاده شد که مقدار آن برابر با ۱,۹۴۷ بوده و چون در بازه صفر و تفاضل آن از ۴ قرار دارد، فرض وجود خودهمبستگی میان متغیرها، رد می‌گردد.

آزمون فرضیه دوم پژوهش

مدل رگرسیونی اثرات ثابت فرضیه مذکور در نگاره زیر نشان داده شده است.

مدل رگرسیونی اثرات ثابت فرضیه دوم

متغیرها	آماره ها	نماد	ضرایب رگرسیونی	آماره تی	احتمال آماره تی
مقدار ثابت	C		-۰,۰۰۹	-۱,۲۰۰	۰,۲۳۰۲
افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی	SOC		۰,۲۹۱	۵,۱۷۱	۰,۰۰۰۰
رشد سپرده‌های بانکی	DEPO		-۰,۰۰۵	-۰,۲۸۱	۰,۷۷۸۷
رشد وام بانکی	LOAN		۰,۳۵۰	۳,۵۷۴	۰,۰۰۰۴
دارایی‌های نامشهود	INTANG		۰,۲۹۱	۵,۱۷۱	۰,۰۰۰۰
اندازه بانک	SIZE		۲,۰۰۳	۲,۰۳۳	۰,۰۰۳۶
نسبت نقدینگی	LIQ		-۰,۰۰۰۱	-۰,۰۳۸	۰,۹۶۹۲
کارایی بانک	INV		-۵,۲۵۶۳	-۵,۲۶۶	۰,۳۲۳۵
ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	آماره دوربین واتسون	آماره اف	احتمال آماره اف	
۰,۸۴۷	۰,۸۳۸	۱,۹۵۷	۵,۴۷۹	۰,۰۰۰۰	

نتایج حاصل از نگاره فوق بیان کننده این مطلب است که افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی بر نرخ بازده حقوق صاحبان سهام؛ تأثیر مثبت و معناداری دارد. زیرا اولاً علامت ضریب رگرسیونی آن (۰,۲۹۱) مثبت بوده و ثانیاً مقدار احتمال آماره تی آن (۰,۰۰۰۰)، کمتر از سطح خطای ۵٪ است. لذا فرضیه دوم پژوهش در سطح اطمینان ۹۵٪ تأیید می‌گردد. بر اساس ضریب تعیین تعدیل شده مدل، حدود ۸۴٪ تغییرات متغیر وابسته، با در نظر گرفتن تأثیر متغیرهای کنترلی، توسط تغییرات متغیرهای مستقل توضیح داده می‌شود. برای بررسی معنادار بودن مدل، از آزمون اف استفاده شده است که نتایج مربوط به آزمون مذکور بیان می‌دارد که مدل رگرسیونی برازش شده، معنادار می‌باشد. زیرا احتمال آماره آزمون مربوطه (۰,۰۰۰۰)، کمتر از سطح خطای ۵٪ می‌باشد. در نهایت، برای بررسی خودهمبستگی میان متغیرهای پژوهش از آزمون دوربین - واتسون استفاده شد که مقدار آن برابر با ۱,۹۵۷ بوده و چون در بازه صفر و تفاضل آن از ۴ قرار دارد، فرض وجود خودهمبستگی میان متغیرها، رد می‌گردد.

بحث و نتیجه گیری

فرضیه اول پژوهش حاضر، بدنبال پاسخی برای این سؤال بود که آیا افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی بر نرخ بازده دارایی‌ها؛ تأثیر معناداری دارد؟ به منظور آزمون فرضیه مذکور، با توجه به نتایج آزمون‌های اف لیمر و هاسمن، از مدل رگرسیونی اثرات ثابت استفاده شد که نتایج آن به اختصار بشرح زیر تبیین می‌گردد:

نتایج حاصل از آزمون فرضیه اول پژوهش، بیانگر این مطلب بود که افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی بر نرخ بازده دارایی‌ها؛ تأثیر مثبت و معناداری دارد. این رابطه، با توجه به ضریب تعیین تعدیل شده (۰,۸۸) نسبتاً قوی، و با توجه به احتمال آماره تی (۰,۰۰۰۰)، معنادار می‌باشد.

با توجه به معنادار بودن این رابطه؛ فرضیه اول پژوهش تأیید گردید که یافته‌های حاضر، در انطباق با یافته‌های نیزام و همکاران (۲۰۱۹)، ال جی دو و همکاران (۲۰۱۷)، امدی نور و همکاران (۲۰۱۶)، عبدالله و فانگ (۲۰۱۴) و حیدرپور و محمد (۱۳۹۴) می‌باشد.

فرضیه دوم پژوهش حاضر، بدنبال پاسخی برای این سؤال بود که آیا افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی بر نرخ بازده حقوق صاحبان سهام؛ تأثیر معناداری دارد؟

به منظور آزمون فرضیه مذکور، با توجه به نتایج آزمون‌های اف لیمر و هاسمن، از مدل رگرسیونی اثرات ثابت استفاده شد که نتایج آن به اختصار بشرح زیر تبیین می‌گردد:

نتایج حاصل از آزمون فرضیه دوم پژوهش، بیانگر این مطلب بود که افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی بر نرخ بازده حقوق صاحبان سهام؛ تأثیر مثبت و معناداری دارد. این رابطه، با توجه به ضریب تعیین تعدیل شده (۰,۸۴) نسبتاً قوی، و با توجه به احتمال آماره تی (۰,۰۰۰۰)، معنادار می‌باشد.

با توجه به معنادار بودن این رابطه؛ فرضیه دوم پژوهش تأیید گردید که یافته‌های حاضر، در انطباق با یافته‌های نیزام و همکاران (۲۰۱۹)، ال جی دو و همکاران (۲۰۱۷)، ام‌دی نور و همکاران (۲۰۱۶)، عبدالله و فانگ (۲۰۱۴) و حیدرپور و محمد (۱۳۹۴) می‌باشد.

پیشنهادات

پیشنهادات مبتنی بر یافته‌های فرضیه اول

* به مدیران بانک‌های تجاری پیشنهاد می‌گردد از طریق افشای بیشتر اطلاعات اعتماد اجتماعی؛ موجبات بهبود نرخ بازده دارایی‌ها را فراهم آورند.

* به سرمایه‌گذاران و فعالان بازار بورس پیشنهاد می‌گردد، بانکهای هدف سرمایه‌گذاری خود را بر اساس افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی رتبه‌بندی نموده و در واحدهایی اقدام به فعالیت‌های سرمایه‌گذاری نمایند که در سطح بالایی از نظر فاکتور یاد شده قرار داشته باشند؛ زیرا به تبع این امر، در اینگونه واحدها؛ نرخ بازده دارایی‌ها در سطح مطلوبی بوده و این امر می‌تواند تسهیل کننده انجام فعالیت‌های سرمایه‌گذاری موفق باشد.

* به مراجع استانداردگذاری پیشنهاد می‌گردد استانداردهای مشخص، مدون و لازم الاجرائی را برای سنجش صحیح افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی تدوین نمایند.

پیشنهادات مبتنی بر یافته‌های فرضیه دوم

* به مدیران بانک‌های تجاری پیشنهاد می‌گردد از طریق افشای بیشتر اطلاعات اعتماد اجتماعی؛ موجبات بهبود نرخ بازده حقوق صاحبان سهام را فراهم آورند.

* به سرمایه‌گذاران و فعالان بازار بورس پیشنهاد می‌گردد، بانکهای هدف سرمایه‌گذاری خود را بر اساس افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی رتبه‌بندی نموده و در واحدهایی اقدام به فعالیت‌های سرمایه‌گذاری نمایند که در سطح بالایی از نظر فاکتور یاد شده قرار داشته باشند؛ زیرا به تبع این امر، در اینگونه واحدها؛ حقوق صاحبان سهام در سطح مطلوبی بوده و این امر می‌تواند تسهیل کننده انجام فعالیت‌های سرمایه‌گذاری موفق باشد.

* به مراجع استانداردگذاری پیشنهاد می‌گردد استانداردهای مشخص، مدون و لازم الاجرائی را برای سنجش صحیح افشای اطلاعات اعتماد اجتماعی تدوین نمایند.

پیشنهادات برای پژوهش‌های آتی

* بررسی نقش توانایی مدیریت در تعدیل تأثیر پایداری اطلاعات اعتماد اجتماعی و عملکرد زیست محیطی بر عملکرد بانک‌ها.

* بررسی نقش محافظه‌کاری مدیریت در تعدیل تأثیر پایداری اطلاعات اعتماد اجتماعی بر عملکرد بانک‌ها.

* بررسی نقش حاکمیت‌شرکتی در تعدیل تأثیر پایداری اطلاعات اعتماد اجتماعی بر عملکرد بانک‌ها.

* بررسی نقش خطای پیش‌بینی سود در تعدیل تأثیر پایداری اطلاعات اعتماد اجتماعی بر عملکرد بانک‌ها.

منابع و مأخذ

- احمدی قارنایی، حکیم، (۱۳۹۳). بررسی میزان اعتماد اجتماعی در روابط شخصی و عوامل اجتماعی و اقتصادی مرتبط با آن، مورد مطالعه ساکنان ۱۸ سال به بالای شهر یاسوج. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه یاسوج - دانشکده ادبیات و علوم انسانی.
- احمدی، پژمان. (۱۳۸۸). بررسی میزان اعتماد اجتماعی و عوامل مرتبط با آن (در بین جانبازان بنیاد شهید و امور ایثارگران شهرستان ری). پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی - دانشکده علوم اجتماعی.
- آرمان، فاطمه. (۱۳۹۰). بررسی رابطه بین سرمایه اجتماعی و سلامت روان در شهر تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه مازندران - دانشکده ادبیات و علوم انسانی.
- حساس یگانه، یحیی و برزگر، قدرت اله. (۱۳۹۳). بررسی ارائه مؤلفه‌ها و شاخص های بُعد اجتماعی مسئولیت شرکت‌ها و وضعیت موجود آن در ایران. فصلنامه مطالعات توسعه اجتماعی فرهنگی، دوره دوم، شماره ۱.
- حیدرپور، فرزانه، قرنی محمد. (۱۳۹۴). تاثیر حسابداری زیست محیطی بر شاخص های مالی و عملیاتی شرکت‌های تولیدی. پژوهشنامه حسابداری مالی و حسابرسی. دوره ۷، شماره ۲۶.
- درخشی قشلاق، سعید. (۱۳۹۶). بررسی ارتباط بین ثبات و پایداری مالکان شرکت و عملکرد مالی شرکت. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک، دانشکده مدیریت، گروه حسابداری.
- طالب نیا، قدرت الله، علی خانی، راضیه، مران جوری، مهدی. (۱۳۹۱). ارزیابی کمیت و ماهیت افشای اطلاعات حسابداری زیست محیطی و اجتماعی در ایران. بررسی های حسابداری و حسابرسی، دوره ۱۹، شماره ۳.
- Abdullah, H., Fuong, C. C. (2014). The Implementation of ISO 14001 Environmental Management System in Manufacturing Firms in Malaysia. *Asian Social Science*, 12 (1).
- Ebimobowei, A. (2011). A Study of Social Accounting Disclosures in the Annual Reports of Nigerian Companies. *Asian Journal of Business Management*, 3(3), 145-151.
- Hardesty, C. D. (2013). Ten characteristics of a high effective organization.
- Jones, J. M. (2019). The nature, use and impression management of graphs in social and environmental accounting. *Accounting Forum*, 35, 75-89.
- Lj do, T., Hamman. S & Hannam. E. (2017). Keeping Teachers happy: job satisfaction among primary school teachers in rural Northwest China. *Comparatives education review*, 49, 173-204.
- Lynch, B. (2018). An examination of environmental reporting by Australian state government departments, *Accounting Forum*, 34, 32-45.
- Mahadeo, J., Oogarah-Hanuman, V., & Soobaroyen, T. (2011). Changes in social and environmental reporting practices in an emerging economy (2004-2007) Exploring the relevance of stakeholder and legitimacy theories. *Accounting Forum*, 38, 1-18.
- Md Nor, Norhasimah, Norhabibi Aishah Shaiful Bahari, Nor Amiera Adnan, Sheh Muhammad Qamarul Ariffin Sheh Kamal, Inalial Mohd Alia. (2016). The Effects of Environmental Disclosure on Financial Performance in Malaysia. 7th International Economics & Business Management Conference, 5th & 6th October 2015. *Procedia Economics and Finance* 35 (2016) 117 - 126.
- Nizam E, Ng A, Dewandaru G, Nagayev R, Nkoba MA. The Impact of Social and Environmental Sustainability on Financial Performance: A Global Analysis of the Banking Sector, *Journal of Multinational Financial Management* (2019), <https://doi.org/10.1016/j.mulfin.2019.01.002>